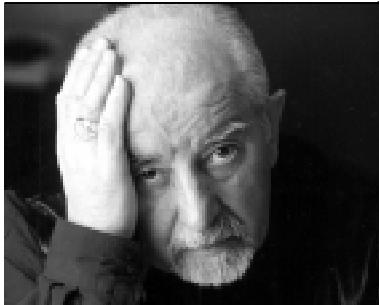

паэзія

паэзія

Рыгор Барадулін

...На гэты съвет зъявіцца крывічамі
Нябёсы дазвалялі,
А ня ўсім...

На ўскрайку Вечнасьці

ТРЫПЦІХ

Памяці Васіля Быкава

I

Талент – гэта праклён
Паласатага д'ябла.
Намагаецца плён,
Каб душа не азябла.

Талент – гэта палон,
Не ўцякаюць з якога.
Б'еца ў краты вакон
Маладзік крутарога.

Талент – гэта амбон,
Дзе хацела б вініцца

За бязмозгліцу дзён
Старасьць – съмерці двайніца.

Талент ранішні сон,
І яго прачынаца
Не прысьпешвае кон,
Покуль рупіцца праца...

II

Людства –
Рэха съветлай дауніны.
Літасьць –
Стомленая лютасьць змроку.
Цяжка чуцца ціхаму прароку
На гандлёвішчы глухой маны,
Хоць прарок
Даваў сабе зарок
Абыходзіць вір зънявер'я бокам,
Цяжка
На зямлю сыйсьці прарокам.
Грэх ступае съследам
Крок у крок.

Людства –
Памяць малой віны.
Літасьць –
Спадкаемніца папроку.
І чуваць далёкаму далёку
Патаэмнай кайнасьці званы.

III

Душою не крывілі крывічы,
Бо крэўнасьць з небадолам адчувалі.
І валуны, спыніўшыся на ўзвальлі,
Нікуды не съпяшаліся ўцячы.

Пярун – вястун вясны
Аб валуны
Вайстрыў маланак вывістыя стрэлы.
Лясун і аўдавелы й астарэлы
Сыніў сон,
Як восенійскі туман, ляны,

На ўскрайку вечнасьці
 Крывіцкі край
 Абжыты быў паганскімі багамі.
 I гурбы сънегу белымі стагамі
 Пагрэцца запрашалі зорны грай.

Прагаліны сарок
 Зарокам зім
 Ратаяў ратных гоняў прывячалі.
 На гэты съвет зъявіцца крывічамі
 Нябёсы дазвалялі,
 А ня ўсім...

Напярэдадні

З усяе маёй негустой радні
 Словы маміны
 I засталіся жывымі.
 I таму, такі напярэдадні
 Разьвітання
 Я гутару з імі.

I яны адны
 Разумеюць мяне,
 I яны таксама
 Адны засталіся.
 Iх адных, незабытых,
 Нябыт абліне.
 Можа, ўспомняць яны
 I мяне калісьці...

Нашча

Туман пакут скроні часу выбеліў.
 Кайнасьць запозыненая замаўчала.
 Мама –
 Мая небадарная Біблія,
 Якая мяне да жыцьця прыручала.

Грахоў неадольных
 Прадонная яміна
 Разяўлена, як галодная пашча.

Жыве ўва мне
Кожнае слова маміна.
Бібліі ўдзячны,
Малюся нашча...

У КАГО?

Яе съветласьці Съвetchы

Цела згарае,
Душа палымнее,
Як і ў людзей.
Мроям нябыт дакараць саладзей.
Ля небакраю надзея рунее.

Съвetchка спачатку зямлю засяляла.
Людзі пасъля.
Цемра з патухлага вугаля
Ў сэрцах журбу пасяліла трывала.

Самаспаленьне,
Ці выйсьце з адчаю?
Як і ў людзей.
Шлях да вяртаньня ў каго карацей?
Неба жыцьця для каго залачае?

Акрайчык

Сп'янелы прыцемак хістаўся.
Хмыз ценяў
Трушчыў крык, як дзік.
І ад застолъля дня застаўся
Акрайчык сонца –
Маладзік.

А там і дапілі, й даелі
Ўсё на пакацістым стале
Усе на колькі духу мелі.
І падаліся прэч.
Але

Пакінулі, каб разгавеца
Акрайчык
Цішыні начной,

І хмарцы –
Збродлівай авечцы,
І туманам –
На сырадой...

Вечна жывы

Страх жывы.
Ён баіцца таксама,
Як і ўсе.
І яму невядома,
Дзе надзейная тая брама,
За якой будзе ціха, як дома.

Пад якою страхою
Страху
Затуліцца ля неба, стаіцца.
Страх з ахвярай ідзе на плаху,
Не ляжыцца яму, не стаіцца.

Цьвердалоба,
Зірката,
Зацята
Съмелы страх
Пазірае на ката.

РАСЬЦЕ

Жыцьцё – надзейная рызыка.
У страха характар воўчы.
Гляджу,
Як у рыжага Рысіка
Дарослыімі робяцца вочы.

Вачам па-кашэчы рагочацца,
Не зважаючы ні на каго.
А мне ў іх убачыць хочацца
На печы сябе малога...

Ня ўсім...

Пакуль хачу цябе
І чуць, і адчуваць

Да кожнае радзімкі неадкрытай,
 Датуль душу журбе
 Ня дам арандаваць,
 Забараню сабе гады лічыць і ўпрытай.

Бо толькі ты адна
 Чакаць мяне змагла,
 Каб наталіць мілосцю нечуванай.
 З крыніцы піць да дна
 Далонямі святла
 Дазволена ня ўсім
 Шаленствам і пашанай.

На ўзвіў

Нявіннаю віной,
 Маной
 Жарсьць наталіцца прагна хоча.
 І нада мной,
 І пада мной
 Съмялей твае съмяюцца вочы.

У іх ты ўся
 Да дна відна,
 Ушчэнт галодная такая
 На шчырасць.
 І табе адна
 Ўзаемнасць шчыра патакае.

Растрачаеш сябе хутчэй,
 Спрабуеш ашукаць самоту.
 Ўцякаеш ад сваіх вачэй,
 На ўзвіў аддаўшыся палёту...

МЛЫН

Галавы заінелай прысталі жорны,
 Прытуліся памяці камяні.
 Ачарсьцьвеў ужо
 Бохан клопату чорны,
 Хочацца праснака цішыні.

Як на кухан настрою
 Натрэсці пытлю?

Шыю скруціў сабе
Рупнасьці млён.

Пачынае здавацца,
Што жыў нібыта,
Што дазволіў
З сабой пазнаёміцца
Плён...

Утопія

Мне ўцямна, нарэшце, зрабілася,
Што значыць утопія –
Багата ў Вашых вачох утапілася,
Утоп і я...

Съмялей...

Усё, як першы і апошні раз –
Відущы дождж, съляпая завіруха,
На пашы вол,
У небе Валапас,
І самазадавленая скруха.

І ты,
Які на гэты съвет прыйшоў
Зъдзівіцца ды пачціва разъвітацца,
Ня першы й не апошні з прыбышоў,
Сабе самому здрадлівы дарадца.

Падзякуй мураве і мурашу,
Што будуць варушыцца над табою,
Съмялей на волю выпусьці душу,
Каб стала ўрэшце
Радасна да болю...

